

การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16

ชัยณรงค์ สวนจันทร์ และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

chainarong79013@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 351 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูเพศหญิง 3) ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16

บทนำ

กิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนทุกคน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีระเบียบวินัย และสร้างเจตคติที่ดี ให้มีจิตสำนึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ตลอดจนจนเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติที่ได้เรียนรู้อมา (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551 : 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 มีนโยบายที่จะให้ความสำคัญของกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการให้การศึกษ และเครื่องมือสำคัญที่สามารถพัฒนาเยาวชนครบทั้งด้าน พุทธิศึกษา จริยศึกษา และหัตถศึกษา ซึ่งกิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการที่จะสามารถพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการแก้ปัญหาด้านจิตใจของเด็ก และเยาวชนในเขตรับผิดชอบของตนเอง เพราะผู้เรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดเทคนิคการคิดวิเคราะห์ ขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดภาวะผู้นำ ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีจิตสำนึก ทศนคติ พฤติกรรมการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ จึงเป็นเครื่องมือที่

สำคัญในการพัฒนาให้เด็กและเยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. 2560 : 35)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,643 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,643 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการแล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3. เครื่องมือการวิจัย แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบค่าเอฟ (F - test)

ผลและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 โดยมีสมมุติฐานการวิจัยว่า ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 แตกต่างกัน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 60 ข้อ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน 351 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 351 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในภาพรวมและรายด้าน

n = 351				
ด้านที่	การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	3.95	0.60	มาก
2	ด้านการบริหารจัดการองค์กร	3.90	0.66	มาก
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.85	0.68	มาก
4	ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน	3.84	0.71	มาก
5	ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล	3.80	0.74	มาก
รวม		3.87	0.62	มาก

ค่าเฉลี่ย : 1.00-1.50 ระดับน้อยที่สุด, 1.51-2.50 ระดับน้อย, 2.51-3.50 ระดับปานกลาง, 3.51-4.50 ระดับมาก, 4.51-5.00 ระดับมากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการองค์กร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การดำเนินงานการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ ด้านการบริหารจัดการองค์กร ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และด้านกำกับติดตามและประเมินผล ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2552 : 89) ที่ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ด้านการวางแผน ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียน พร้อมทั้งให้ความรู้ในการใช้คู่มือและเอกสารประกอบกิจกรรมลูกเสือกับครูผู้สอน ในด้านการบริหารจัดการองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดลย์ วัชไชยเลิศ (2555 : 84) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 พบว่า โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารกลุ่มกองลูกเสืออย่างชัดเจน แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถ และตรงตามประเภทที่ผ่านการอบรม และผู้บริหารติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ด้านการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับ ชะอุมม์ เชื้อทอง (2546 : 78-79) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผู้กำกับลูกเสือเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรลูกเสือสามัญ กลุ่มโรงเรียนกำแพงหนองห่าน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากรมีความประสงค์เข้ารับการฝึกอบรม ด้านสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ เนตรดาว ปาลรัตน์ (2555 : 94) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัย พบว่า มีการติดตามประเมินผลการจัดทำกำหนดการสอนบันทึกการสอนลูกเสือแต่ละประเภทให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกับข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ มีการนำผลการประเมินการจัดทำกำหนดการสอน บันทึกการสอนลูกเสือแต่ละประเภทให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกับข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ และมีการวางแผนร่วมกันในการทำกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และด้านกำกับติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ โยสิตา อุ่นเป็ง (2558 : 103) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนบ้านใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า มีการเขียนรายงานผลการประเมินกิจกรรมลูกเสือ วางแผนวัดผล ประเมินผลการบริหารหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ประชุมติดตามผลตามแผน กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานจัดประชุมสรุปทุกภาคเรียน และจัดทำเอกสารสรุปงานทุกครั้ง

2.2 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่าครูเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานภาพทางเพศที่ต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของการปฏิบัติงานในหน้าที่ เช่น การปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือพิธีเปิด-ปิด ประชุมกอง ซึ่งกลางแจ้งส่วนใหญ่จะเป็นผู้บังคับบัญชา หรือครูผู้สอนวิชาลูกเสือเพศชาย ส่วนกิจกรรมด้านการบันเทิง นันทนาการ หรือกิจกรรมการบริการของฝ่ายปฎิคมส่วนใหญ่จะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือครูผู้สอนวิชาลูกเสือเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2552 : 91) ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนวิชาลูกเสือเพศชายและเพศหญิงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแลในการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกัน และมีการประชุม วางแผนร่วมกันทำให้มีการวางแผนไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญกิจ พฤกษากิจ (2547 : 86) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพศชายและเพศหญิงมีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ด้านการวางแผน ไม่แตกต่างกัน

2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น การที่ครูในสถานศึกษาได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันในเรื่องวุฒิการศึกษาเนื่องจากการทำงานภายในโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการแบ่งระดับ หรือความสำคัญระหว่างวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก แต่จะคำนึงถึงความสามารถในการทำงาน การมีส่วนร่วมของครูเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยนุช แสนสิงห์ (2552 : 85) ที่ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมุกดาหาร พบว่า การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรยา คำแหง (2552 : 112) ที่ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเต็มมิ่งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้ที่เข้าทำงานใหม่หรือที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยให้ได้รับการฝึกอบรมเรียนรู้การจัดกิจกรรมลูกเสือให้มีทักษะความรู้ความชำนาญให้มีความสามารถเท่าเทียมกันกับผู้ที่ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ดังนั้นทำให้ผลที่ได้รับจากการกระตุ้นอยู่ตลอดเวลาเกิดความเข้าใจและความตื่นตัว ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรประสบการณ์การทำงานไม่มีผลต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 แต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรดาว ปาลรัตน์ (2555 : 96) ศึกษาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยนุช แสนสิงห์ (2552 : 84) ที่ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมุกดาหาร พบว่า การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรสิทธิ์ กาพมาตย์ (2553 : 71) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ซึ่งพบว่า การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อาจเป็นเนื่องมาจาก ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าจะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ มีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสม กล้าคิดและตัดสินใจมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อยุธยา สานมะม่วง (2553 : 100) ที่ได้ศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีกระบวนการวางแผนกิจกรรมลูกเสือตามหลักวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ทุกโรงเรียนต่างก็ต้องดำเนินงานในการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้มีประสิทธิผลเหมือนกันทั้งในด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านบริหารจัดการองค์กร ด้านบริหารงานบุคคล การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และแนวทางการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งจะต้องปรับรูปแบบการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้มีประสิทธิภาพ สนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน ต่างก็ต้องดำเนินการในการบริหารงานลูกเสือให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเหมือนกัน จึงทำให้การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา สุขผุย (2551 : 142) ที่ได้ศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งพบว่า ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรสิทธิ์ กาพมาตย์ (2553 : 71) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ซึ่งพบว่าการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนที่มีขนาดกลางกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้การวางแผนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ-เนตรนารีมีความแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2552 : 90) ที่ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งพบว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินงานในการบริหารกิจกรรมลูกเสือด้านการวางแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการองค์กร ด้านการบริหารบุคคล ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล

2. ผลการการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยที่ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยที่ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ด้านการวางแผนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านการบริหารจัดการองค์กร และด้านการกำกับติดตามและประเมินผลค่าน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลากรภายในโรงเรียน รวมทั้งการจัดการศึกษาให้นักเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงและส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา โดยขนาดสถานศึกษาขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ต้องให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้มากกว่านี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและนักเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา เขต 16

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา เขต 16

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา เอาใจใส่อย่างดีเยี่ยม จากคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และขอแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง รวมถึงผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ ตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

ชะอุ่ม เชื้อทอง. (2546). การพัฒนาผู้กำกับลูกเสือเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรลูกเสือสามัญกลุ่ม โรงเรียนกำแพงหนองห่าน สำนักงาน การประถมศึกษา อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชาญกิจ พฤชาภิจ. (2547). การศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือขยายโอกาส ทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ณัฐพงษ์ ปะนาสังข์. (2552). การบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

เนตรดาว ปาลรัตน์. (2555). การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

- บุญนุช แสนสิงห์. (2552). การศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- โยษิตา อุ่นเป็ง. (2558). แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนบ้านใหม่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีรยา คำแหง. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเดมมิ่ง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศักดิ์ สุขผุย. (2551). กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. (2560). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. สงขลา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16.
- สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2551). พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551. เอกสารเผยแพร่และประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.
- สุรสิทธิ์ ภาพมาตย์. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อดุลย์ วัชไชยเลิศ. (2555). สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อยุทธิ์ สวนมะม่วง. (2553). การศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.